

Адв. Мария Ендрева

Данъчно третиране на криптовалутите

През последните години се наблюдава силно разпространение на виртуалните валути като алтернативни платежни средства. Все по-честото им използване създава необходимост от анализ на данъчните въпроси, които възникват във връзка с тях, отчитайки липсата на конкретна нормативна уредба в България.

Понятието „криптовалута“ или „виртуална валута“ няма специална дефиниция за целите на данъчното облагане. Такава не е дадена и в друг нормативен акт. В свое разяснение от 19 март 2018 г. НАП се позовава на резюме на Европейския банков орган (ЕБО) - ЕВА/WRG/2013/01, като според ЕБО виртуалната валута е вид нерегламентирани цифрови пари, които не се издават и гарантират от централна банка и която може да действа като средство за разплащане. Виртуални валути има под много форми, като се започне от валути в онлайн компютърни игри и социални мрежи, и се стигне до средства за разплащане, приемани „офлайн“ или в „реалния живот“.

Облагане по реда на ЗКПО

Съгласно разпоредбите на закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), местните юридически лица се облагат с данъци за печалбите и доходите си от всички източници в Република България и в чужбина. Данъчният финансов резултат се определя чрез преобразуване за данъчни цели на счетоводния финансов резултат. Специално данъчно третиране

на счетоводните приходи, възникнали при продажбата на виртуална валута (напр. биткойн, лайткон и други подобни) не е регламентирано. Поради това счетоводните приходи в общия случай са признати за данъчни цели, т.е. не се преобразува счетоводния финансов резултат.

Облагане по реда на ЗДДФЛ

Доходи от прехвърляне на права или имущество са обособени като отделен вид доход, като облагаеми са доходите от всички източници, с изключение на доходите, които са необлагаеми по силата на закон. Доходите, реализирани от продажба и/или замяна на криптовалута са облагаеми, доколкото те не попадат в обхвата на необлагаемите доходи по чл. 13 от ЗДДФЛ, нито са освободени от облагане по силата на друг закон. В най-общ смисъл по своята характеристика и предназначение виртуалните валути могат да се определят като финансов актив. Облагаемият доход от продажба или замяна на акции, дялове, компенсаторни инструменти, инвестиционни бонове и други финансови активи, както и от търговия с чуждестранна валута е сумата от реализираните през годината печалби, определени за всяка конкретна сделка, намалена със сумата от реализираните през годината загуби, определени за всяка конкретна сделка. Доходите, подлежащи на облагане се декларират в годишната данъчна декларация. За доходите от продажба на финансови активи (криптовалута) не е регламентирано към декларацията да се прилагат специални документи, доказващи реализирания доход.

Следва да се има предвид обаче, че гореописаното не се прилага за доходи от стопанска дейност на физическо лице без значение дали е регистриран като едноличен търговец или не. Съгласно разяснение от 19.03.2018 г. на НАП, закупуването на специални компютърни системи за създаване (добиване) на криптовалута с цел да се реализира печалба от продажбата им на съответните борси следва да се приеме, че е с оглед осъществяване на дейност по занятие, т.е. тя ще се превърне в постоянен източник на доход. Законът може да третира това физическо лице за търговец, ако спада към изискванията за това, посочени в Търговския закон. В тези случаи, облагаемият доход се определя по правилата, разписани в данъчните закони за доходите от стопанска дейност като едноличен търговец.

По прилагане на ЗДДС

В закона за данъка върху добавената стойност няма уредба на виртуалната валута. Приходният орган приема, че относно същата ще изхожда от общите правила на закона

и практиката на Съда на ЕС. Виртуалната валута не съществува в друга, освен в дигитална форма и се продава на т.нар. борси, като продавачът няма информация за крайния купувач. В тази връзка, сделките с виртуална валута се считат за доставка на услуга за целите на облагането с ДДС, като е необходимо да бъде направена преценка относно това, дали е налице освободена доставка.

Разпоредбата на член 135, параграф 1, буква д) от Директивата за ДДС, предвижда, че държавите членки освобождават сделките, включително договаряне, засягащи валута, банкноти и монети, използвани като законно платежно средство, с изключение на предметите с колекционерска стойност, тоест монетите от злато, сребро и други метали или банкнотите, които обикновено не се използват като законно платежно средство или монети с нумизматична стойност. Съгласно решение по дело C-264/14 от 22.10.2015 г. на Съда на ЕС, сделките с нетрадиционни валути — тоест с валути, различни от паричните единици, които са законни платежни средства в една или повече държави, доколкото тези валути са приети от страните по дадена сделка като платежно средство, алтернативно на законните платежни средства и нямат друго предназначение, освен да се използват като платежно средство — представляват финансови сделки.

Следователно, доставки на услуги, състоящи се в обмяна на традиционни валути срещу единици от виртуалната валута и обратно, извършени срещу заплащането на сума, съответстваща на маржа, който се определя от разликата между цената, по която съответният оператор купува валутите, от една страна, и цената, по която ги продава на своите клиенти, от друга страна, представляват сделки, освободени от ДДС по смисъла на член 135, параграф 1, буква д) от Директивата за ДДС. Така, продажбата на криптовалути, като финансови активи, е продажба на финансова услуга по смисъла на ЗДДС и е освободена доставка.

Имайки предвид гореизложеното, следва да се спомене и становището на Европейския орган за ценни книжа и пазари, изразено в Решение (ЕС) 2018/796 от 22 май 2018 година за временно ограничаване на договорите за разлики в съответствие с член 40 от Регламент (ЕС) № 600/2014 на Европейския парламент и на Съвета, където се посочва, че „криптовалутите са сравнително незрял клас активи, който излага инвеститорите на сериозни рискове“.

Темата ще бъде следена от адвокатското дружество, отчитайки факта, че цялостната правната уредба и по-специално данъчно третиране на криптовалутите са все още доста оскъдни, както и имайки предвид липсата на практика на административните органи и съдилищата по темата.